

Verslag stuurgroep piloottraject digitaal statiegeld 30 augustus 2023

////////////////////////////////////
 Auteur: Anne D'Haese
 //////////////////////////////////////

Aanwezig:

- OVAM: Luc Goeteyn (voorzitter), Ann De Boeck, Anne D'Haese (secretaris)
- Kabinet: Nick Vliegen
- Fost Plus: Steven Boussemaere, Veerle Put (projectleider DDRS)
- VVSG/interafval: Loes Weemaels
- IVCie: Marc Adams
- Fevia: Ann Nachtergaele

Verontschuldigd:

- Comeos: Marie Van Breusegem
- OVAM: Piet De Baere

Agenda:

1. Goedkeuring verslag van 17 juli
2. Gesloten pilootprojecten: evaluatierapport
3. Halfopen en open pilootprojecten
 - a. stand van zaken + metingen
 - b. DDRS Alliance (mail Veerle Put dd 10/8 naar SG)
4. Opbouw evaluatierapport en evaluatiecriteria
5. Rondvraag

1 Goedkeuring verslag van 17 juli

Marc Adams wijst op de manier waarop het project van Litterbits wordt voorgesteld. Dit is 1 project met deels halfopen (CenterParcs) en deels open (dijk en Kerkstraat Wenduine) component. Het verslag geeft nu eerder de indruk dat het 2 projecten zijn. In de volgende verslagen zal hiermee rekening worden gehouden.

2 Gesloten pilootprojecten: evaluatierapport

Vermits het rapport pas laat beschikbaar was, krijgt de stuurgroep nog een week tijd om het rapport door te nemen en vragen en opmerkingen te formuleren.

Dit rapport werd geschreven vanuit Fost Plus. De stuurgroep zal hiervan akte nemen maar hier geen formele goedkeuring aan geven. De opdracht van de stuurgroep is om zich te buigen over de totale evaluatie. Dit rapport is hiervoor een bron van informatie. Om verwarring te vermijden met de totale evaluatie en het uiteindelijke evaluatierapport wordt gevraagd hier niet dezelfde benaming te gebruiken (alternatief: resultatenrapport, verslag van Fost Plus, ...).

De projectleider licht de belangrijkste resultaten toe:

- De stuurgroep vraagt om de nu geëvalueerde elementen ook in de volgende pilootprojecten opnieuw te meten zodat de evolutie kan worden opgevolgd.
- (slide 23) De projectleider wijst op het begrip participatiegraad. Bij de hoorzitting in het Vlaams Parlement werd hier veel aandacht aan geschonken. De perceptie is ontstaan dat deze eerder laag is, terwijl dit in vergelijking met andere innovatieve projecten eerder hoog is. Bovendien was het doel van het eerste pilootproject eerder gericht op het testen van de robuustheid van het systeem. De stuurgroep wijst erop dat het rapport op zichzelf correct te lezen en te interpreteren moet zijn, zeker gezien het in eerste instantie schriftelijk wordt bezorgd aan het Vlaams Parlement. Ze vraagt de projectleider om de nodige context toe te voegen:
 - Juiste verhouding van gegevens vermelden. Het gaat hier niet over algemene participatie aangezien men buiten de testomgeving niet meer kan deelnemen aan het systeem.
 - In die zin kan ook gewezen worden op de korte duur van het pilootproject, wat minder kan motiveren dat een veralgemeende invoering.
 - Voorbeelden uit andere landen kunnen eveneens een context schetsen. VVSG benadrukt dat bij het vergelijken van cijfers uit verschillende landen, deze cijfers gebaseerd moeten zijn op dezelfde dataset.
- De projectleider past de slides op deze manier aan.
- (slide 25) Wat is de waarde van hacking in deze context? Is de test hiervoor niet te klein? Fost Plus verduidelijkt dat het zelf testen op hacking heeft laten uitvoeren door een externe partner. Er werden geen problemen vastgesteld.
- (slide 32) Wel werd vastgesteld dat in de piloten fraude mogelijk was door een verpakking te scannen in een automaat en zo statiegeld te innen; dit enkel wanneer een vuilbak te dicht in de buurt van de automaat stond. Dit kan in volgende piloten worden opgelost (grotere afstand tussen vuilbak en automaat waardoor tijd tussen scannen vuilbak en flesje in automaat wordt vergroot, manier waarop drankje in automaat wordt geplaatst, empty check, ...). In de volgende piloten wordt ook met geolocatie gewerkt.
- Survey:
 - Vanuit de gebruikers is er in deze piloten geen reactie gekomen op de hoogte van het statiegeld. Tijd en eenvoud van het systeem zijn wel bepalende factoren.
 - (slide 35) In beide systemen wordt in de toekomst voorzien in een pre-format voor bankrekeningnummer.
 - (slide 46) De stuurgroep gaat akkoord met de voorstellingswijze. Bij Cegeka werden enkel effectieve gebruikers bevroegd via survey en interviews. Bij KBC hebben zowel gebruikers als niet-gebruikers de survey beantwoord.

Fost Plus geeft nog aan dat het doel van de piloten niet is om technologieën te vergelijken maar wel om de requirements van het achterliggend systeem helder te krijgen. Het resultatenrapport kan worden bezorgd aan de klankbordgroep van 6 september.

3 Halfopen en open pilootprojecten

3.1 METINGEN

OWS zal instaan voor de metingen. Het voorstel van OWS wordt maandag 4/9 aan de stuurgroep en klankbordgroep bezorgd.

Fost Plus geeft aan dat het in deze periode niet haalbaar is om alle fracties te tellen. Voor de zwerfvuil-tellingen op openbaar domein (Kerkstraat en dijk) wordt gewerkt via gekende loopstroken waarbij drankverpakkingen met code worden geteld, en het aandeel dat werd ontwaard. In Bobbejaanland en Center Parcs zelf wordt alle zwerfvuil verzameld door de opruimploeg en daarop zullen de metingen gebeuren. Wat de vuilnisbakken betreft (restafval en pmd), worden stalen genomen die kunnen worden geëxtrapolerd tot een resultaat met een zekere betrouwbaarheid. VVSG vraagt of bij tellingen ook rekening wordt gehouden met tijdstip van reguliere reiniging. Volgens Fost Plus zal OWS hier rekening mee houden.

Er bestaat vandaag nog geen mogelijkheid tot selectieve inzameling in het openbaar domein, dus het effect hierop is niet te bepalen. Er worden ihkv het pilootproject nu wel pmd bakken geplaatst.

3.2 STAND VAN ZAKEN PILOOTPROJECTEN

Het pilootproject bij Bobbejaanland start op 15/9 en loopt gedurende 3 weekends. Het pilootproject in Center Parcs start op 23/9 en loopt 3 weken. De homescanner is in de maak; een prototype werd ontworpen in 2 à 3 maanden. Fost Plus bezorgt nog een aantal slides met wat kerninformatie.

Fost Plus bezorgt een voorstel voor communicatie aan Jan Verheyen en de stuurgroep. Binnen Fost Plus werd Liesbeth Sommen aangeworven om specifiek de communicatie over digitaal statiegeld te doen. Fost Plus stelt voor om een persmoment te voorzien, met aanwezigheid van de OVAM. Het kabinet en OVAM bekijken dit intern. Verder praktische afspraken volgen nog.

3.3 DDRS ALLIANCE

De stuurgroep beslist definitief dat DDRS Alliance geen rol meer zal spelen in dit project. Het nieuwe voorstel blijft te generiek en toont weinig feeling voor wat de praktische organisatie van een piloot inhoudt. Het bevat nog steeds geen echt concreet voorstel waardoor de stuurgroep twijfelt aan de zin voor realiteit.

Net zoals bij de eerdere oproep zal de communicatie verlopen vanuit OVAM, namens de stuurgroep. Fost Plus bereidt een voorstel van antwoord voor.

4 Opbouw evaluatierapport en evaluatiecriteria

Een bezorgdheid blijft het aantal pilootprojecten dat op het terrein wordt uitgevoerd. Van de oorspronkelijk vooropstelde 9 piloten, zullen er uiteindelijk 4 effectief worden uitgevoerd. Het rapport moet ook inzicht geven in welke mate er andere testen zijn gebeurd die de noodzakelijke informatie verschaffen.

Fost Plus werkt momenteel aan overzichten/modules voor bepaalde componenten (GDPR, fraude, ...). Deze kunnen vanaf medio september aan de OVAM bezorgd worden met de nodige toelichting.

Alle nuttige elementen zullen as such ook aan de klankbordgroep worden bezorgd om hun aanbevelingen te kunnen formuleren. Deze aanbevelingen zullen in het eindrapport worden beoordeeld.

5 Rondvraag

OVAM kaart aan dat ze een position paper ontving van BCB (producenten van blikjes), met als boodschap dat ze technisch niet klaar zijn om het drukken van de datamatrixcode te implementeren. Fost Plus geeft aan dat hier op de achtergrond het lobbywerk van Ardagh speelt. Wereldwijd zijn er maar 5 producenten, waarvan Ardagh er een is. Fost Plus zegt dat ze weet heeft dat de 4 andere producenten wel in staat zijn om de code te printen en dat ze momenteel al prijsonderhandelingen aan het voeren zijn met de vullers. BCB wil dit systeem van codering vooral buiten de Europese markt houden, terwijl het in China en Zuid-Amerika wel al bestaat voor andere doeleinden. OVAM geeft aan dat ze zeker moet zijn dat dit de potentiële invoering niet verhindert; en vraagt Fost Plus of ze hiervan een schriftelijk bewijs kan bezorgen, bijv. contract tussen producent van dranken en producenten van blikjes.

OVAM peilt naar de visie van Fost Plus op de homescanner. Wordt deze ter beschikking gesteld aan elk gezin? Of is deze enkel bedoeld voor wie geen smartphone heeft? Fost Plus geeft aan dat deze sowieso bestemd is voor wie geen smartphone heeft, maar dat de homescanner ook zal worden bezorgd aan iedereen die erom vraagt.

OVAM geeft aan dat het in opvolging van de hoorzitting opnieuw contact heeft opgenomen met een aantal vertegenwoordigers van specifieke doelgroepen. Enkel Kando (mensen met een handicap) heeft aangegeven vanaf nu te willen deelnemen aan de klankbordgroep. Het is aangewezen hen vooraf een korte inleiding te geven over aanpak en stand van zaken.

6 Volgende vergaderingen

De volgende vergaderdata voor 2023 zijn 27 september, 25 oktober, 14 en 29 november